Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Teastas Sóisearach, 2013

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

TÍREOLAÍOCHT

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Roinn 1 – Ceist ar an bhFillteán

Ceadaigh 20 Ceist @ 3 mharc an ceann = 60 marc

1. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Cráitéar (ii) Gaothaire (iii) Seomra Magma/Taisce Mhagma

2. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Foinse (ii) Craobh-abhainn (iii) Glár

3. 1 @ 3 mharc - Báisteach rilífe

4. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Níos troime (ii) Gaotha fuara (iii) An ghnáthghaoth

5. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Imbhuaileann (ii) an Filleadh Armarcach (iii) na hAindéis

6. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) 15.4 mm (ii) 2.9°C (iii) 14.1°C

7A. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) an Araib Shádach (ii) Ola (iii) Neamh-in-athnuaite

NÓ

7B. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Iseabair (ii) Isiteirmeacha (iii) Isihéilí

8A.

X	Y
A	2
B	**3**
C	**4**
D	**1**

NÓ

8B.

X	Y
A	**4**
B	**3**
C	1
D	**2**

9A. 1 @ 3 mharc --- Ó ghualcheantair go cóstaí

NÓ

9B. 1 @ 3 mharc --- Líneach

10. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Bréagach (ii) Bréagach (iii) Fíor

11. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Bréagach (ii) Fíor (iii) Bréagach

12. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) 2004 (ii) 6000 (iii) 1000

13. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Bréagach (ii) Fíor (iii) Bréagach

14. 3 @ 1 mharc an ceann
(i) Foraois bhuaircíneach (ii) Ardtailte (iii) Gearra

15. 1 @ 3 mharc --- 2,3,4

16. 1 @ 3 mharc --- 2,4,5

17. 1 @ 3 mharc --- ó thuaidh soir ó thuaidh / soir ó thuaidh

18.

X	Y
A	3
B	**4**
C	**2**
D	**1**

19. 1 @ 3 mharc ---- Bré

20. 1 @ 3 mharc ---- Lúb

Comhlánaigh **Greille Mharcála an Fhillteáin** ar chlúdach tosaigh an Fhillteáin agus iontráil **Marc Iomlán an Fhillteáin** ar an g**cúinne uachtarach ar dheis den chéad leathanach** de script an iarrthóra, e.g. **F 46**

Roinn 2

Ceadaigh Trí Cheist @ 30 marc an ceann = 90 marc

Ceist 1. PRÓISIS NÁDÚRTHA

A. Síonchaitheamh

Ainmnigh an cineál síonchaithimh is mó a shamhlaítear le foirmiú an tírdhreacha a thaispeántar thuas agus mínigh an cineál síonchaithimh sin.

Cineál Síonchaithimh Ainmnithe @ 2 mharc
Dhá mhíniúchán @ 4 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 2)

B. Ollghluaiseacht

(i) Mínigh an tionchar a bhíonn ag an bhfrasaíocht agus ag an ngrádán ar ollghluaiseacht.

Míniúchán ar an bhfrasaíocht @ 2 mharc (Ráiteas 1 + Forbairt 1)
Míniúchán ar an ngrádán @ 2 mharc (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

(ii) Ainmnigh cineál **amháin** d'ollghluaiseacht mhall agus déan cur síos ar na hiarmhairtí a bhíonn air.

Cineál ainmnithe @ 2 mharc
Cur síos ar dhá iarmhairt @ 2 mharc an ceann
(Ráiteas 1 + Forbairt 1)

C. Gné Abhann

Ainmnigh gné **amháin** a chruthaíodh de thoradh **sil-leagan abhann** agus mínigh, le cabhair léaráide, conas a cruthaíodh í.

Gné ainmnithe @ 1 mharc
Léaráid @ 1 mharc
Dhá mhíniúchán ar chruthú @ 4 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 2)

Ceist 2. **ATMAISFÉAR ATHRAITHEACH**

A. **Timthriall an Uisce**

(i) Mínigh timthriall an uisce agus tagairt agat do gach ceann de na céimeanna a bhfuil na lipéid **A**, **B**, **C** agus **D** orthu, sa léaráid thuas.

Ceithre mhíniúchán @ 2 mharc an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

(ii) Ainmnigh **dhá** chineál scamaill.

Dhá cheann ainmnithe @ 1 mharc an ceann

B. **Tosca Aeráide**

Mínigh conas a théann trí cinn ar bith de na tosca a leanas i bhfeidhm ar an aeráid:

- Domhanleithead
- Gnáthghaotha
- An fad ó fharraigí agus ó aigéin
- Airde
- Rilíf.

Trí cinn ar bith mínithe @ 4 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 2)

C. **An Iarmhairt Cheaptha Teasa**

Le cabhair léaráid lipéadaithe, mínigh an iarmhairt cheaptha teasa.

Léaráid lipéadaithe @ 2 mharc
Dhá mhíniúchán @ 3 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

Ceist 3. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

Freagair TRÍ CINN AR BITH de na ceisteanna 3A, 3B, 3C, 3D.

3A. Ithreacha

(i) Déan cur síos ar conas a fhoirmítear an phróifíl ithreach a thaispeántar sa léaráid thuas, agus mínigh í.

Dhá chur síos/mhíniúchán @ 3 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1),
Ceann amháin @ 2 mharc (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

(ii) Ainmnigh dhá chineál ithreach atá coitianta in Éirinn.

Dhá cheann ainmnithe @ 1 mharc an ceann

3B. Imirce

(i) Ainmnigh sampla amháin d'imirce eagraithe a bhfuil staidéar déanta agat air.

Imirce ainmnithe @ 1 mharc

(ii) Déan cur síos ar dhá shlí a ndeachaigh an imirce eagraithe seo i bhfeidhm ar an gceantar a ndeachaigh na daoine ar imirce ann.

Dhá shlí @ 3 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

(iii) Mínigh bac amháin ar an imirce sa lá atá inniu ann.

Míniúchán amháin @ 3 mharc (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

3C. Réigiúin Turasóireachta

(i) Roghnaigh **dhá** cheann ar bith de na cineálacha réigiún turasóireachta sna léaráidí thuas agus ainmnigh sampla de gach ceann de na cineálacha réigiúin a roghnaigh tú.

Dhá shampla ainmnithe @ 1 mharc an ceann

(ii) Mínigh cén fáth a mealltar turasóirí go dtí **gach ceann** de na samplaí a d'ainmnigh tú.

Dhá mhíniúchán @ 4 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1 + Cur Síos 1) (Ceann amháin le haghaidh gach sampla)

3D. Saothrú na bPortach Móna

(i) Déan cur síos ar **dhá** shlí ar chabhraigh an teicneolaíocht le saothrú móna.

Dhá chur síos @ 3 mharc an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1 + Cur Síos 1)

(ii) Mínigh **dhá** chúis a dtarlaíonn an chuid is mó de tháirgeadh tráchtála na móna a bhíonn ar siúl ag Bord na Móna ar na portaigh ardaithe i Lár na Tíre.

Dhá chúis @ 2 mharc an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

Ceist 4. UIRBIÚ

A. Uirbiú sa Domhan i mBéal Forbartha

(i) Ainmnigh cathair **amháin** sa domhan i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

Cathair ainmnithe @ 2 mharc

(ii) Mínigh dhá fhadhb atá ag baint le forbairt neamhphleanáilte sa chathair sin.

Dhá mhíniúchán @ 4 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1 + Cur Síos 1)

B. Feidhmeanna Uirbeacha

Déan cur síos ar **thrí** fheidhm éagsúla atá ag lonnaíochta(í) uirbeach(a) in Abhantrach na Réine.

Cathair ainmnithe @ 1 mharc
Trí chur síos @ 3 mharc an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

C. Forbairt Uirbeach

Scrúdaigh an fótagraf thuas agus freagair na ceisteanna a leanas.

(i) Cé acu crios sa chathair, **A**, **B** nó **C**, ina mbeadh na luachanna talún is airde?

Crios ainmnithe @ 2 mharc

(ii) Luaigh **dhá** chúis a bhfuil na luachanna talún is airde sa chrios seo.

Dhá chúis @ 2 mharc an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

(iii) Déan cur síos ar **dhá** fhadhb atá ag baint le sraoilleáil uirbeach.

Dhá fhadhb @ 2 mharc an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

Ceist 5. **AERFÓTAGRAF AGUS LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS**

A. Scrúdaigh an **tAERFÓTAGRAF** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Ar do shracléarscail, **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann de na gnéithe seo a leanas:

- Droichead iarnróid
- Abhainn
- **Dhá** bhóthar a bhuaileann le chéile
- Caisleán.

Ceithre ghné taispeánta agus ainmnithe @ 2 mharc an ceann
Cruth agus Treoshuíomh @ 2 mharc (1 + 1)

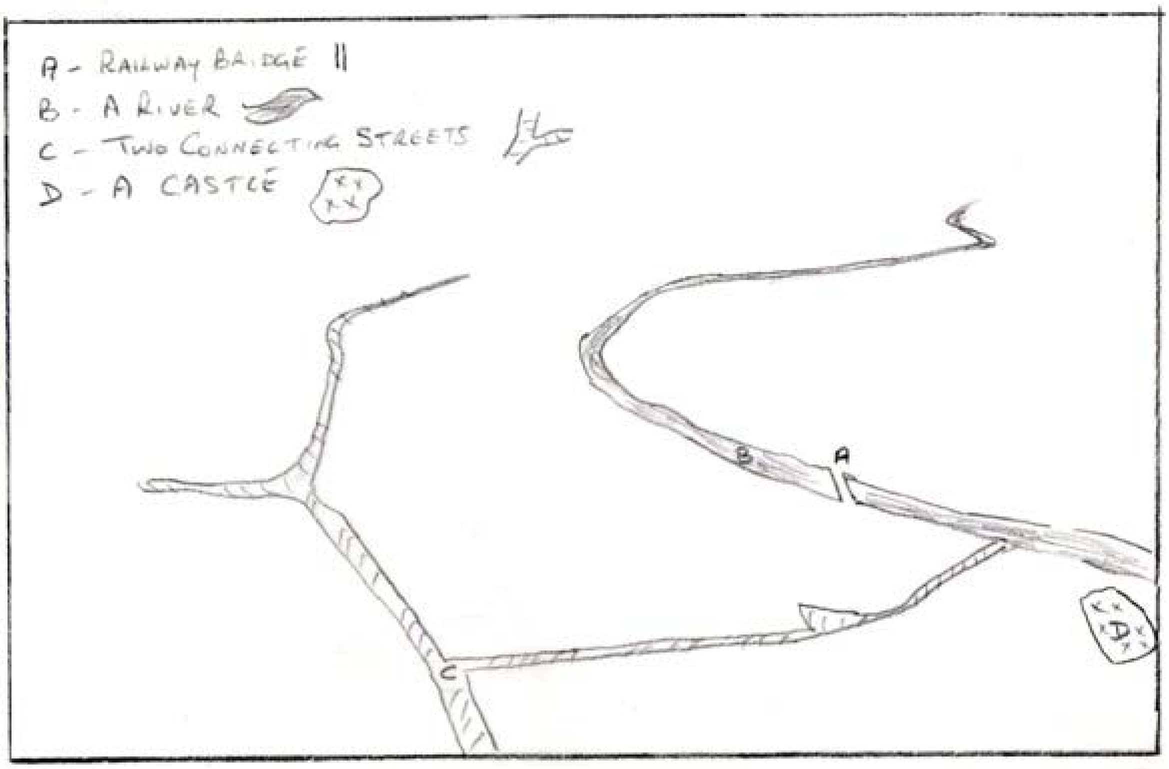

B. Tá roinnt gníomhaíochtaí eacnamaíocha difriúla le feiceáil ar an **AERFÓTAGRAF**.

(i) Ainmnigh agus luaigh suíomh sampla de gach ceann de na gníomhaíochtaí eacnamaíocha a leanas, agus tú ag baint úsáide as na téarmaí cearta (cúlra ar dheis, etc.):

- Gníomhaíocht Phríomhúil
- Gníomhaíocht Thánaisteach
- Gníomhaíocht Threasach.

Ainmnigh agus Luaigh suíomh @ 2 mharc an ceann (1 + 1)

(ii) Roghnaigh ceann **amháin** ar bith de na samplaí de na gníomhaíochtaí eacnamaíocha a ainmníodh thuas, agus mínigh **dhá** chúis a bhfuil sé lonnaithe san áit sin.

Dhá chúis @ 2 mharc an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

C. Scrúdaigh **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** a thugtar leis an bpáipéar seo.

Mínigh **trí** chúis a bhfuil eastát tionsclaíoch lonnaithe ag S 977 419. Tabhair fianaise chruinn bheacht le gach cúis díobh as **LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS** chun tacú le do fhreagra.

Trí chúis: Ceann amháin @ 4 mharc (Ráiteas 2 + Forbairt 1 + Measúnú 1) agus dhá cheann @ 3 mharc (Ráiteas 1 + Forbairt 1 + Measúnú 1)

LEATHÁN ACHOMAIR MARCÁLA AN FHILLTEÁIN

1.	Cráitéar, Gaothaire, Seomra Magma/Taisce Mhagma	1+1+1
2.	Foinse, Craobh-abhainn, Glár	1+1+1
3.	Báisteach Rilífe	3
4.	Níos troime, Gaotha fuara, An ghnáthghaoth	1+1+1
5.	Imbhuaileann, An Filleadh Armarcach, Na hAindéis	1+1+1
6.	15.4 mm, 2.9°C, 14.1°C	1+1+1
7A.	An Araib Shádach, Ola, Neamh-in-athnuaite	1+1+1
	Nó	
7B.	Iseabair, Isiteirmeacha, Isihéilí	1+1+1
8A.	3,4,1	1+1+1
	Nó	
8B.	4,3,2	1+1+1
9A.	Ó ghualcheantair go cóstaí	3
	Nó	
9B.	Líneach	3
10.	Bréagach, Bréagach, Fíor,	1+1+1
11.	Bréagach, Fíor, Bréagach	1+1+1
12.	2004, 6000, 1000	1+1+1
13.	Bréagach, Fíor, Bréagach	1+1+1
14.	Foraois bhuaircíneach, Ardtailte, Gearra	1+1+1
15.	2,3,4	3
16.	2,4,5	3
17.	Ó thuaidh soir ó thuaidh / soir ó thuaidh	3
18.	4,2,1	1+1+1
19.	Bré	3
20.	Lúb	3

Ceist 1. PRÓISIS NÁDÚRTHA

A. Síonchaitheamh
(i) Ainm @ 2 m
(ii) Dhá mhíniúchán @ 4 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 2)

B. Ollghluaiseacht
(i) Míniúchán ar an bhfrasaíocht @ 2 m (Ráiteas 1 + Forbairt 1)
Míniúchán ar an ngrádán @ 2 m (Ráiteas 1 + Forbairt 1)
(ii) Cineál @ 2 m Dhá iarmhairt ar an dá cheann @ 2 m (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

C. Gné Abhann
Léaráid (1+1) Dhá mhíniúchán @ 4 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 2)

Ceist 2. ATMAISFÉAR ATHRAITHEACH

A. Timthriall an Uisce
(i) Ceithre mhíniúchán @ 2 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)
(ii) Scamaill 1+1

B. Tosca Aeráide
Trí mhíniúchán @ 4 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 2)

C. An Iarmhairt Cheaptha Teasa
Léaráid @ 2 m Dhá mhíniúchán @ 3 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

Ceist 3. MEASCÁN TÍREOLAÍOCHTA

A . Ithreacha
(i) Dhá chur síos/mhíniúchán @ 3 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)
Ceann amháin @ 2 m (Ráiteas 1 + Forbairt 1)
(ii) Ainmneacha 1+1

B. Imirce
(i) Ainm @ 1 m
(ii) Dhá shlí @ 3 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)
(iii) Bac @ 3 m (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

C. Réigiúin Turasóireachta
(i) Ainmnithe 1+1
(ii) Dhá mhíniúchán @ 4 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1 + Cur Síos 1)

D. Saothrú na bPortach Móna
(i) Dhá chur síos @ 3 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1 + Cur Síos 1)
(ii) Dhá chúis @ 2 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

Ceist 4. UIRBIÚ

A. Uirbiú sa Domhan i mBéal Forbartha
(i) Cathair @ 2 m
(ii) Dhá mhíniúchán @ 4 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1 + Cur Síos 1)

B. Feidhmeanna Uirbeacha
(i) Cathair @ 1 m
(ii) Trí chur síos @ 3 m an ceann (Ráiteas 2 + Forbairt 1)

C. Forbairt Uirbeach
(i) Crios @ 2 m
(ii) Dhá chúis @ 2 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)
(iii) Dhá Fhadhb @ 2 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

Ceist 5. AERFÓTAGRAF AGUS LÉARSCÁIL NA SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS

A. Sracléarscáil
Ceithre ghné @ 2 m an ceann Fráma/Treoshuíomh 1+1

B. Gníomhaíochtaí Eacnamaíocha
(i) Trí cinn ainmnithe + luaite @ 1+1
(ii) Dhá chúis @ 2 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1)

C. Eastát Tionsclaíoch
Trí Chúis: Ceann amháin @ 4 m (Ráiteas 2 + Forbairt 1 + Measúnú 1)
Dhá cheann @ 3 m an ceann (Ráiteas 1 + Forbairt 1 + Measúnú 1)